

Другата се казва Мария. Тя е ходила въ Търново, въ Великото Търново и въ Рилскій манастиръ и е видѣла изображението на царь Иванъ Шишманъ; царьтъ — рицарь, въ всеоръжие отъ сребро, злато и драгоценни камъне, възсѣдналъ на левоподобенъ жръбець, прѣдвожда Българската конница противъ враговетъ на българската земя и Българското име. Момцитъ припускатъ вкупомъ подиръ него, всичкитъ прираснали о конетъ, като че ли сж едно съ тѣхъ тѣло. Тя е чувала пѣснитъ за Крали Марка, какъ той е надвивалъ турцитъ и маджаритъ. Тя ходила у владиката дѣда Илариона, присѣтствувала е на припирнитъ за българската църква, слушала всичко съ внимание, и душата ѝ горѣла отъ любовъ за България; растеперало се отъ радостъ българското сърдце и бие се за юнакъ българинъ, за такъвъ юнакъ, макаръ и хайдутинъ, като сѣрбскій Велко, като Милошъ, като Кара-Георги. Охъ, какъ си тя желае такъвъ хайдутинъ — юнакъ!

Третята, Елена, ходяла често въ Сливенъ и е виждала тамъ драгунитъ и казацитъ. Българскитъ момци, облѣчени въ напѣти дрѣхи, съ червени шенки, съ лѣскави сабли, — сега царски войници. Всичко това е правило впечатление на дѣвојката; тя си мечтаила и си желаяла казакъ — юнакъ. Всичкитъ желаяла, защото всичкитъ били дѣщери на Ева, не каменни и ледени дѣвци, а по кръвъ, по сърдце и по желание български момци.

Ние сме въ Нейково въ 1867 година. Ноемврий е прѣполвенъ. Слънцето вече засѣднало въ Сливенъ и си лѣгнало да спи заедно съ жителитъ; мѣсецьтъ още не е изгрѣлъ отъ къмъ Сотирия, облацитъ вървятъ единъ слѣдъ други и върховетъ на Балкана се загхватъ въ тѣхъ за прѣвъ пещьта. При юсюманското владичество захождането на слънцето се извѣстява чрѣзъ молитва. Косматата мечка, старийтъ Мечо, като прѣстѣпва тихо и плавно, млади съ усната си и бърза да краде Сотирскитъ крави. Рогатийтъ еленъ търчи за хрѣва по горитъ и долинитъ, а подиръ него припкатъ сѣрната и сѣрнетата. Царьтъ — бухалъ кротува на стража у четиредесетъ-тѣхъ извора, изъ които на разсѣвяние планинскитъ жители,